
Arkivsak-dok.	21/02998-11
Saksbehandler	Gudrun Kristensen

Saksgang	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for kultur og samfunn	31.08.2022	28/22

Saksframlegg

Søknad fra Kjetil S. Søyland om bygging av landbruksvei på gnr. 34, bnr. 1 Søyland

Forslag til vedtak:

Gjesdal kommune avslår søknad fra Kjetil S. Søyland, datert 17.11.2021, om bygging av 470 meter landbruksvei på gnr. 34, bnr. 1, Søyland i Gjesdal kommune.

Avslaget begrunnes med at omsøkt tiltak vil være negativt for den sterkt trua naturtypen kystlynghei, samt at det ikke er vesentlige eller tunge næringsmessige interesser knyttet til den omsøkte traseen.

Bakgrunn for saken:

Kjetil S. Søyland søker om bygging av landbruksvei inn i ett område som er kartlagt som kystlynghei, verdi A. Statsforvalteren har uttalt seg til søknaden og er negativ til bygging av vei i området.

Kommunedirektøren er negativ til søknaden og legger den frem til Utvalg for kultur og samfunn til behandling i tråd med politisk delegeringsreglement.

Saksopplysninger

Gjesdal kommune mottok den 18.11.2021 søknad fra Kjetil S. Søyland om bygging av 470 meter landbruksvei på gnr. 34, bnr. 1 på Søyland i Gjesdal kommune.

Det søkes traktorvei i veiklasse 7. Traseen er vist med rød strek på vedlagt kart datert 11.11.2021. Den omsøkte traseen går fra eksisterende landbruksvei ved Tvivatna i sør, følger dalsøkket på østsiden av Midtfjell mot nord til tjørna Lonå. I gårdskart er traseen vist i område bestående av innmarksbeite, skrin fastmark og jorddekt fastmark. 264 meter av traseen er i areal registrert med naturtype nasjonalt viktig kystlynghei, utvalgt naturtype kystlynghei. Veien fører inn mot et avgjerdet område i Jolifjell skyte og øvingsfelt.

Søyland driver med melk- og kjøttproduksjon. Ut fra søknad om produksjonstilskudd ser vi at han per 1.3.2022 disponerte 58 melkekyr, 72 øvrige storfe, 118 sauer, 85 avlspurker, 116 ungpurker, 539 smågriser, 14 slaktegriser og 1 råne. I 2021 hadde han 64 melkekyr, 36 øvrige

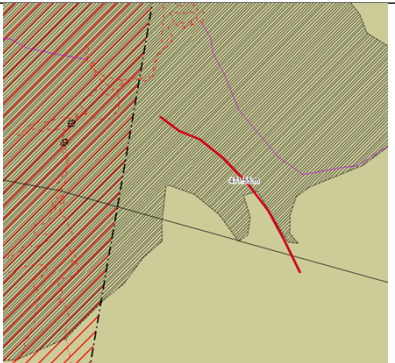
storfe, 2 hester og 95 sauer og 165 lam som gikk ute på beite. Landbrukseiendommen gnr. 34, bnr. 1 er totalt 2 059 dekar stor og består av 226 dekar fulldyrka jord, 620 dekar innmarksbeite, 49 dekar produktiv skog, 1 059 dekar annet markslag, 106 dekar bebygd, m.m.

Søyland ønsker å bygge ny landbruksvei for å få lettere tilgang til utmarka, slik at sau og ungdyr kan ledes lettere ut til utmarksbeite (skytefeltet) som er inngjerdet av Forsvarsbygg. Det er laget le flere steder i dette gjerdet. Omsøkt vei stanser ca. 20 meter fra gjerdet.

Fagansvarlig landbruk natur og miljø Gudrun Kristensen og fagkonsulent landbruk Tone Sondresen var sammen med Kjetil Søyland på befaring den 26.4.2022. Vi fikk da et kart over traseer som Forsvarsbygg planla å bygge. Etter befaringen ba vi om mer utfyllende informasjon om hvorfor veien var nødvendig. Vi sendte e-post den 2.6.2022 og ba skriftlig om mer informasjon.

I e-post datert 8.6.2022 svarer Søyland «*Eg trenger veien for å nytte utmarka i skytefelt. Trenger veg til dyrevogn då dyr er vanskelig å jage ein ufremkommelig plass dei ikkje har lyst å gå. Skal eg nytte utmarka på heimsida (sør av) må eg gjerde fra, 672 m med gjerde er nødvendig då. Eg får ikkje svi (brenne) av forsvaret, å slik stedle lyngen. Veg vil og bli nytta av dyra til beiting, lett tilgang mykje meir beiting. Forsvaret har også ein trase for å kjøre 6 hjuling i myra langs denne trasen, dei kan då nytta veg i plassen. Har gravemaskin og fjellmasse sjølv, derfor blir ikkje kostnaden for høg.*»

Kommuneplan, reguleringsplan m.m.:

Omsøkt trase	Reguleringsplan
	

Reguleringsplan: Detaljreguleringsplan for Sikveland / Jolifjell skyte- og øvingsfelt, Gjesdal kommune ble vedtatt 28.3.2022. Reguleringsplanen skal legge til rette for Forsvarets bruk av planområdet til øvingsformål i et langsiktig perspektiv. Planen skal også legge til rette for å ivareta miljøhensyn, sikkerhet og landbruk.

I bestemmelsen 4.2.3 om kjøretraseer og veger står det: «*I områder for Forsvaret tillates opparbeidet kjøretraseer, løyper og veger. Disse skal så langt mulig etableres på tørrbakke. De kan tilrettelegges med mindre terrenginngrep, som forsterkning av våte partier, planering i steinrik mark, og møteplasser. Der traseer eventuelt går gjennom hensynssone for bevaring av naturmiljø (jf. pkt 6.4), skal bredden begrenses til én kjøretøybredde. Oppføring av bommer tillates.*»

Videre er det bestemmelse 6.4 om hensynssone H560 Bevaring av naturmiljø i reguleringsplanen «*Med unntak av arealer som overlappes med hensynssone H350, skal området forvaltes i samsvar med skjøtselsplan og forvaltningsmål for naturtypen kystlynghei, fastsatt etter naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Innenfor området tillates ikke nye terrenginngrep, med følgende unntak:*

- Vedlikehold av eksisterende veger og anlegg
- Merking av og ferdsel ved rydding av blindgjengerfelt (jf. pkt. 6.2).
- Forsvarets etablering av baner og anlegg i område MS1
- De tiltak som framgår av miljø-, transport- og anleggsplan for vindkraftanlegget, jf. pkt 6.6.

Militær trening og utdanning til fots er tillatt.»

Høringer:

Rogaland Fylkeskommune

Søknaden ble sendt til Rogaland Fylkeskommune ved seksjon for kulturarv til uttalelse. I deres uttalelse datert 2.12.2021 svarer de *«Ut fra våre arkiv ser vi ikke at omsøkte tiltak vil komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner. Vi har på den bakgrunn ingen merknader til den aktuelle vegbyggingen, utover at man under opparbeidingen av vegen søker å unngå inngrep i /skade på eventuelle kulturlandskapstrekk som steingarder, eldre veier/stier, bakkemurer, tufter m.m. Rogaland fylkeskommune vil også understreke at selv om det pr. i dag ikke kjennes legalfredete kulturminner i området for vegen, må eventuelle funn ved gjennomføringen av tiltaket straks varsles til Rogaland fylkeskommune, og alt arbeid stanses inntil vedkommende myndighet har vurdert/nærmere dokumentert funnet, jfr. Lov om kulturminner § 8, 2. ledd.»*

Statsforvalteren i Rogaland

Statsforvalteren svarer i brev datert 8.4.2022 blant annet følgende: *«Statsforvaltaren rår frå omsøkt bygging av landbruksveg ut frå ei samla vurdering av nærings- og miljøinteressene jf. våre vurderingar. Her er det vesentlege miljøinteressar – utvald naturtype kystlynghei som vil bli negativt påverka av tiltaket. Det betyr at terskelen er høg, og det skal vere vesentlege/tunge næringsmessige interesser for å gi byggjeløyve til landbruksveg inn i slike område. Vi vurderer at den næringsmessige nytten av tiltaket er marginal. Gevinsten med vegbygginga står heller ikkje i forhold til omfanget og kostnaden med tiltaket. Det er allereie eit godt utbygd vegnett på eigedomen slik at desse utmarksressursane kan utnyttast på ein god måte utan vidare vegbygging. Det er også tilskot gjennom Regionalt miljøprogram for skjøtsel og ekstensiv beiting, som vil bety mykje for økonomien i å utnytte slike utmarksareal med kystlynghei.»*

Forsvarsbygg

Søknaden er også sendt på høring til Forsvarsbygg fordi den er innenfor Forsvarets skyte- og øvingsfelt Sikveland/Jolifjell. I brev datert 9.2.2022 konkluderer med at de har *«ingen vesentlige merknader til anleggelse av landbruksveien. Vi vil derimot presisere at veien under ingen omstendigheter skal påvirke Forsvarets inngjerdete område. Vi forutsetter også at dagens bruksrett, avtale av 1985, for området videreføres.»*

Rettsgrunnlag

Søknaden må behandles etter [Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier](#).

Omsøkt landbruksvei går inn i området registrert som utvalgt naturtype. [Naturmangfoldloven \(NML\) har bestemmelser for utvalgt naturtype i § 53](#). Videre er det i [§ 56](#) kunngjøringsplikt dersom det gis tillatelse til tiltak

[Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven](#) definerer § 3, punkt 6, kystlynghei som utvalgte naturtype.

[Forskrift om Miljøvedtaksregisteret](#) har bestemmelse om at enkeltvedtak som berører en forekomst av en utvalgt naturtype, jf. naturmangfoldloven § 53 skal registreres i Miljøvedtaksregisteret.

Vurdering

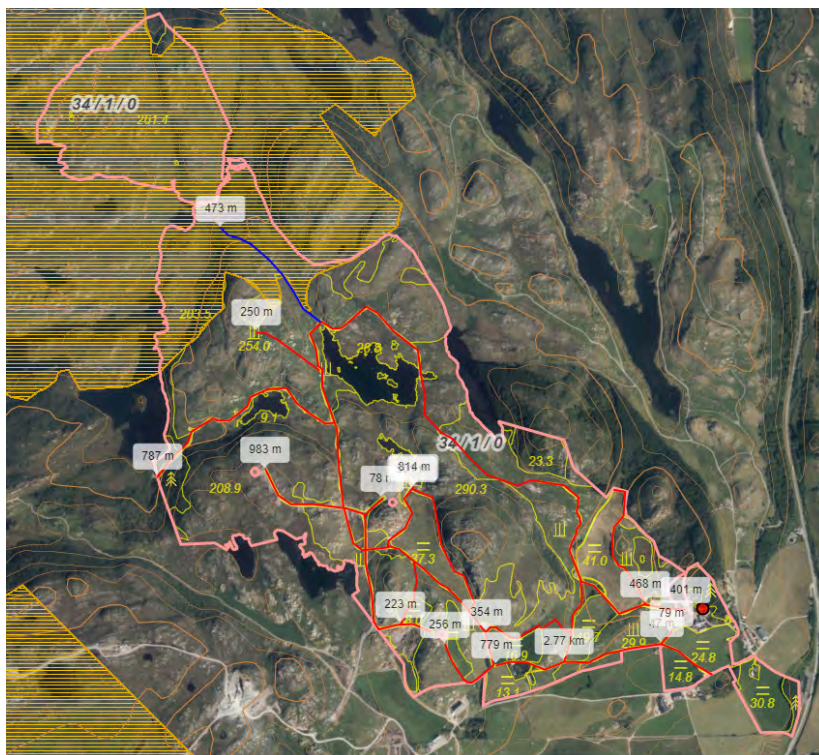
Det skal ved behandling av søknad om landbruksvei ses på helhetsløsninger for landbruksvirksomhet og andre formål veien tjener, uavhengig av eiendomsgrenser, konsekvenser som bygging, ombygging og bruk av veien vil ha for miljøverdier, og faren for flom, erosjon og løsmasseskred.

A) Vurdering av helhetsløsninger for landbruksvirksomhet og andre formål veien tjener, uavhengig av eiendomsgrenser: Begrepet landbruksfaglige helhetsløsninger betyr blant annet at man må ta en helhetlig vurdering av infrastrukturen, på tvers av eiendomsgrensene.

Søyland eier en landbrukseiendom med store innmarks- og utmarksbeiter som går inn i Jolifjell skytefelt. Han disponerer en høy andel storfe og sau som beiter på disse arealene.

Søyland har etter at Måkaknuten vindkraftverk ble bygget fått ett godt utbygget veinett på sin eiendom. Veiene er tegnet inn i bildet under. Totalt er det på eiendommen 9,3 km landbruksvei (inkludert vei til vindturbiner). Som figur 1 viser er det ikke særlig inngrep inne i kystlyngheia i den nordlige delen av eiendommen.

Landbruksveinettet er viktig for å komme frem med husdyrgjødsel ut på innmarksbeitearealene. Store deler av beiten er godkjent til å spre husdyrgjødsel på.

Figur 1 landbrukseiendom gnr. 34, bnr. 1 med tilhørende eksisterende landbruksveier vist med rødt, og omsøkt trase vist med blå strek.

Under befaring fikk vi ett kart som viste Forsvarsbygg sine planer om bygging av veier i nærhet av Fosslifjell og Midtfjellet, langt inne i området med utvalgt naturtype og hensynssone H560 Bevaring av naturmiljø. I dette kartet var det tegnet tre alternativer. Den ene traseen på kartet, trase alternativ 3, var tilsvarte Søyland sin omsøkte landbruksvei.

21.6.2022 mottok vi søknad fra Forsvarsbygg om bygging av interne veier, Jolifjell, gnr. 34, bnr. 3, Søyland. Omsøkte landbruksvei er ikke del av søknaden. Se vedlagt kart datert 7.12.2022.

I kommunens [landbruksplan](#) står det «Dersom Gjesdal kommune skal være med på å nå målet om minimum 20 % mer matproduksjon innen 2030, må eksisterende innmarksbeiter holdes vedlike, og mer utmark bør oppkultiveres til innmarksbeiter og godkjennes som spredeareal. Flere landbruksveier må bygges for at husdyr lettere kan komme til beiter, og for at en lettere kan komme til å spre husdyrgjødsel på beite.» Det er vedtatt følgende mål: «Kommunen skal legge til rette for å øke grovfôrproduksjonen/opptaket ved bedre utnyttelse og bruk av fulldyrka jord, innmarksbeite og utmarksbeiter.» Kommunedirektøren har av den grunn hatt en grunnleggende positiv holdning til søknader om landbruksveier.

Søyland skriver i e-post datert 17.11.2021 vedlagt søknaden at veien vil føre til en mye lettere tilgang til utmarka, og mulighet for å drifte den bedre. Veien er planlagt til 50 meter fra skytefeltet, ett inngjerdet utmarksområde på ca. 2,73 km². Det er Forsvarsbygg som har gjerdet inne dette arealet på grunn av fare for blindgjengere.

Statsforvalteren kunne i sitt uttalebrev ikke se at den næringsmessige nytten står i forhold til kostnadsomfanget med tiltaket. Det er ikke sikkert at kostnadsomfanget vil være så høyt da Søyland har tilgang til stein- og grusmasser etter oppføring av Måkaknuten vindkraftverk og disponerer egen gravemaskin.

Søyland skriver videre i e-post datert 8.6.2022 at han trenger den omsøkte veien til transport av dyrevogn. Han skriver at det er vanskelig å jage dyr i en ufremkommelig plass som de ikke har lyst å gå. Videre at veien vil bli brukt av dyra til beiting.

Landbrukseiendommen har ett godt utbygget veinett. Kommunedirektøren ser at Søyland kan ha praktisk nytte av omsøkt landbruksvei, men kommer likevel frem til at det strengt tatt ikke er behov for omsøkt landbruksvei, slik også statsforvalteren har påpekt i sin uttalelse.

B) Vurdering konsekvenser som bygging, ombygging og bruk av veien vil ha for miljøverdier, inkludert vurdering etter naturmangfoldloven § 7.

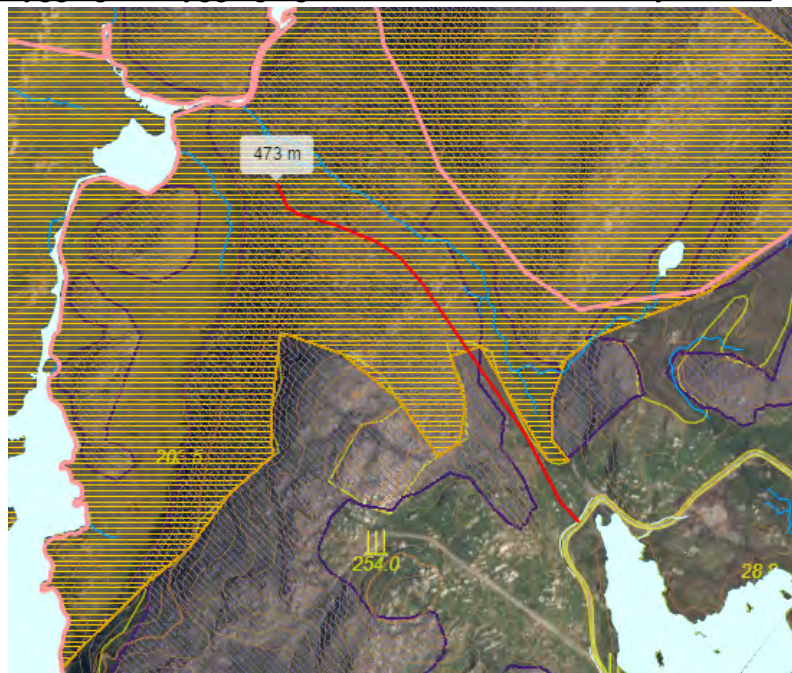
Om § 8 Kunnskapsgrunnlaget: Innen omsøkt areal er det kartlagte og registrert følgende:

- Natur i Norge, Midtfjellet, Store Håfjellet og Jolifjellet, kystlynghei, svært høy kvalitet. I områdeomtalen leser en «Beitetrykket vurderes å være lavt, og det er tegn til gjengroing med einer og oppsprett av bjørk. I områdene hvor beitetrykket er noe høyere er det mindre mengde lyngarter, og mer graminider. I de mer avsidesliggende heiområdene er det mye blåtopp. Det er ikke registrert fremmedarter i området. På bakgrunn av beitetrykk og suksisjon, vurderes

heikomplekset å være i god tilstand.» (kartleggingsdato 25.5.2021).

- Naturtyper (DN håndbok 13), [Naturtype: Kystlynghei, Holmaholen](#), verdi: svært viktig (kartleggingsdato 20.2.2015).
- Utvalgt naturtype (UN06), verdi A,
- Det er registrert hønsehauk i området.
- Ca. 500 meter nordvest er det kartlagt leveområde for orrfugl.
- Det er hubro i området, men hekkelokaliteten er ett godt stykke borte fra omsøkt tiltak.

Kystlynghei er i [Norsk rødliste for naturtyper](#) vist som sterkt truet. «I løpet av dei siste femti åra er særleg gjengroing som følgje av for låg bruksintensitet eller opphøyr i bruk, oppdyrking, nedbygging og skogplantning viktige årsaker til at kystlyngheihar gått over til ein annan naturtype. I løpet av dei neste femti åra fram i tid, kan vi forvente at tapet av kystlynghei som følgje av gjengroing vil auke ytterlegare.»

Figur 2 Rød strek omsøkt landbruksvei, Gul skravur utvalgt naturtype, lilla skravur Naturtyper i Norge.

Det går en mindre bekk parallelt med den omsøkte veitraseen. Minste avstand fra bekk til omsøkt trase er 15 meter. Bekken er del av det verna Figgjovassdraget. Kommuneplanen har retningslinjer for forvaltning av verna vassdrag gitt i forskrift om rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag. Området er i verneklasse 3: «*Beskrivelse: Vassdragsbelte som er lite berørt av moderne menneskelig aktivitet og som derfor har stor opplevelsesverdi og vitenskapelig verdi. Forvaltning: Det er svært viktig å bevare naturens preg av å være lite berørt av moderne menneskelig aktivitet. Alle former for omdisponering av arealer i vassdragsbelte bør unngås. Vannkvalitet og naturlig vannføring må søkes opprettholdt, og alle former for inngrep som reduserer vassdragets verdi må søkes unngått.*»

I [vann-nett](#) er denne bekken i vannforekomst Buevatnet - Auestadåna - Klugsvatnet bekkefelt. Økologisk tilstand er satt til moderat. Miljømål er satt til god.

Om § 9 Føre-var-prinsippet.

Det vurderes til at vi har nok kunnskap om området og om konsekvensene det har å bygge en landbruksvei her. Omsøkt tiltak kan medføre skade på naturtypen.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning:

Området sør og sørvest for omsøkt tiltak er påvirket av Måkaknuten vindkraftverk med tilhørende inngrep i form av brede veier, skjæringer og terrengtilpasninger, samt landbruksveier. Områder som strekker seg mot nord og nordvest for omsøkt areal, inn i naturtypen kystlynghei, er ikke i like stor grad påvirket av tekniske inngrep.

Landbruksveien vil fragmentere landskapet. Storfe og sau vil lettere kunne bevege seg fra innmark med kulturmarkgrasarter og dra denne frøbanken inn i kystlyngheia. Med andre ord vil kystlynghei rundt landbruksveien over tid endres til innmarksbeite. Tiltaket vil medføre irreversibel skade på ca. 20 - 30 dekar utvalgt naturtype kystlynghei.

Om § 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver:

Det vurderes til at prinsippet er lite relevant for tiltaket.

Om § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder: En eventuell landbruksvei må legges naturlig i terrenget med god linjeføring slik at den synes minst mulig i landskapet. Veiskjæring og veiskulder må plastres med jord, slik at en unngår skjemmende skråninger.

C) Vurdering av faren for flom, erosjon og løsmasseskred:

Omsøkt landbruksvei er tenkt lagt inn i ett dalføre hvor det går en mindre bekk. Minste avstand til bekken er ca. 15 meter. De første 270 meterne av traseen er i ett relativt flatt terreng. Etter 270 meter blir traseen noe brattere. Fra ca. 350 meter og ut er gjennomsnitt stigningen målt til - 13,3% og -12,8%.

[Tekniske og geometriske krav til traktorveier](#) har fastsatt grenser for maksimal stigning. «*Maksimal stigning i lassretningen, dvs. motkjøring med tømmerlass, skal ikke overstige 15 % for landbrukstraktor og 20 % for lastetraktor. Maksimal stigning i returretningen, dvs. den retningen det normalt kjøres uten lass, skal ikke overstige 30 %.*» Omsøkt trase vurderes til å være innenfor kravet.

[NVE Atlas](#) viser at det ved tjernet Lonå 165 m.o.h, er vist aktsomhetsområde for flom opp til kotehøyde 268 m.o.h. Omsøkt landbruksveitrase er tegnet frem til ca. kotehøyde 280. Det er dermed ikke fare for flom. Vi kan konkludere med at den omsøkte traseen ikke vil utgjøre fare for flom, erosjon eller løsmasseskred.

Kommunedirektøren ser klart den praktiske nytten omsøkt landbruksvei, men ser ikke at det er vesentlige/tunge næringsmessige interesser knyttet til denne traseen. Kommunedirektøren må

også forholde seg til at naturtypen kystlynghei er sterkt truet og er en utvalgt naturtype. Det vurderes til at hensynet til kystlyngheia veier tyngre enn fordelene landbruksveien har for gårdsbruket.

Dersom søknad om landbruksvei blir godkjent har kommunen jamfør forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 4 og Naturmangfoldloven § 56, 1. ledd en kunngjøringsplikt. «*Tillatelse til tiltak i forekomster av en utvalgt naturtype skal kunngjøres i minst én avis som er alminnelig lest på stedet eller på den måten som følger av den enkelte lov.*» Videre skal et eventuelt vedtak om godkjenning av omsøkt veiltak registreres i vedtaket registreres i [Miljøvedtaksregisteret](#), jf. [forskrift 14. juni 2013 nr. 643 om Miljøvedtaksregisteret](#).

Kommunedirektøren i Gjesdal, 15.08.2022

Årstein Skjæveland
Kommunalsjef kultur og samfunn

Gerd Karin Espedal
Leder arealbruk

Vedlegg:

Høringsuttalelse fra Rogaland Fylkeskommune - bygging av landbruksvei, gnr. 34, bnr. 1, Lona
Oversiktsplan
Re_ Søknad om landbruksvei vei til Lona.msg
Søknad om landbruksvei vei til Lona.msg
Uttale fra Statsforvalteren i Rogaland - Søknad fra Kjetil Søyland om bygging av landbruksvei på gnr. 31, bnr. 1, Lona
Purring på høring - Søknad fra Kjetil Søyland om bygging av landbruksvei på gnr. 31, bnr. 1, Lona
Høringsuttalelse fra forsvarsbygg - bygging av landbruksvei, gnr. 34, bnr. 1, Lona
Høring - Søknad fra Kjetil Søyland om bygging av landbruksvei på gnr. 31, bnr. 1, Søyland
Høring - Søknad fra Kjetil Søyland om bygging av landbruksvei på gnr. 34, bnr. 1, Lona
Søknad om bygging av landbruksveg
veg til Lona
Epostoversendelse
Veg til Lona flyfoto
Fwd_ Traktorveg på Søyland.msg
Underskrift Veg Lona
ATV vei i skytebane Jolifjell
Bilder fra befaring 26.4.2022